

Nr 397.

Av herr **Andersson** i Falkenberg, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 145, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 66 § lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation.*

Riksdagen har i skrivelse den 9 mars 1937 (n:r 65) anhållit att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa fortsatt utredning angående införande i expropriationslagen om lämpligare bestämmelser än de nuvarande beträffande ordningen för fastställande av ersättning till ledamöter i expropriationsnämnd samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t i proposition n:r 145 till årets riksdag framlagt förslag till ändrad lydelse av 66 § i lag den 12 maj 1917 om expropriation, innefattande att »ordföranden och ledamöter i expropriationsnämnd njute ersättning för uppskattning enligt bestämmelser som meddelas av konungen».

I den kungl. propositionen redogöres närmare för en inom justitiedepartementet upprättad promemoria i ämnet, vilken för yttrande varit utsänd på remiss till överståthållareämbetet och länsstyrelserna. I denna promemoria hade angivits att ersättningen till expropriationsnämnden skulle utgå i form av dagtraktamente och reseersättning efter en i lagen angiven norm. Såsom förebild föreslogs utgående ersättning till landstingsmän och jurymän i tryckfrihetsmål. Därjämte borde till ordföranden utgå särskilt arvode såsom ersättning för kallelser, protokollföring, m. m.

I de inkomna yttrandena har överståthållareämbetet och vissa länsstyrelser ifrågasatt behovet av en lagändring. Andra åter vitsordat behovet av en ändring men ansett de föreslagna ersättningarna vara för låga. Nio länsstyrelser samt styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar hava, med framhållande av att den föreslagna ersättningen vore för låg, förordat att ersättningsfrågan alltid prövades av rätten, oberoende av parts yrkande.

Över de sålunda inkomna yttrandena lämnas av departementschefen en sammanfattande redogörelse. Han medgiver att de i promemorian angivna ersättningsbeloppen vore väl lågt beräknade men vill å andra sidan icke förordna att ersättningsfrågan alltid skall prövas av rätten. Anser att detta förfarande skulle medföra en onödigt omständig behandling av arvodesfrågan i mindre eller enklare expropriationsärenden.

den. Han anför vidare som en viss fördel för den expropriationssökande, att med fastställd taxa kan kostnaderna på förhand beräknas. Såsom norm för ersättningen förordar departementschefen slutligen:

»Den i promemorian föreslagna ersättningen torde såsom i många yttranden framhållits få anses för låg. Ersättningen synes lämpligen kunna beräknas enligt i huvudsak samma grunder som gälla för ersättning till ledamöter av vägnämnd enligt 11 § kungörelsen den 30 april 1936 med närmare bestämmelser angående vägnämnd. Detta skulle innebära att ledamöterna i expropriationsnämnd skulle för sitt arbete åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode, ordföranden med 30:— kronor och annan ledamot med 12 kronor för sammanträdesdag, varjämte ordföranden skulle vara berättigad till ersättning för expenser, renskrivning och dylika med uppdraget förenade utgifter. Ordföranden och ledamöterna skulle därjämte vara berättigade till rese- och traktamentsersättning enligt klass II C respektive II D i allmänna rese-reglementet. För dygn då dagarvode åtnjötets finge likväl ej beräknas traktamentsersättning.»

Enligt propositionen bifogat yttrande från lagrådet har — efter närmare angiven motivering — lagrådet ansett sig »icke kunna tillstyrka en lagändring i enlighet med förslaget utan hemställer, att åt en ny bestämmelse gives det innehåll att ersättningsfrågan skall, oberoende av framställning, prövas av rätten».

Det synes mig att den av departementschefen förordade ersättningen var för lågt beräknad. I flertalet fall kommer väl ersättningen att stanna vid 30:—, respektive 12:— kronor jämte ersättning för resa, enär enligt förordningen »*för dygn då dagarvode åtnjötets finge likväl ej beräknas traktamentsersättning*». Obestriddligen kräves för ledamotskap i expropriationsnämnd personer med praktisk erfarenhet och omdömesförmåga på näringslivets skilda områden, och därför fordras också att ersättningen för dessa viktiga och grannliga arbeten åtminstone icke förorsakar en direkt förlust för den som skall emottaga ett sådant förordnande. Till jämförelse vill jag påpeka att till ledamöter av mödrahjälpsnämnd utgår ett arvode av 20:— kronor pr sammanträdesdag och att samma arvode skall — enligt den framlagda propositionen om länsnykterhetsnämnd — utgå till ledamot av denna nämnd, även om han uppbär särskilt årsarvode som ordförande eller ledamot. Det synes mig rimligt att expropriationsnämnds arbete ersättes efter minst enahanda grunder. Principiellt anser jag att lagrådets uppfattning om att arvodet, oberoende om framställning därom, alltid prövas och fastställs av rätten. Då emellertid departementschefen bestämt avvisar denna väg, är väl föga utsikt att vinna något bifall härför.

Om ersättning till expropriationsnämnd skall lösas efter de riktlinjer

som av departementschefen förordats, finner jag det nödvändigt att ersättningen sättes högre än vad i propositionen angivits. Jag vill därför vördsamt hemställa,

det riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition n:r 145 i vad det gäller ersättning till expropriationsnämnd måtte uttala sig för,

att ledamöter i expropriationsnämnd skola för sitt arbete åtnjuta gottgörelse i form av dagarvode, ordföranden med 40:— kronor och annan ledamot med 20:— kronor för sammanträdesdag, varjämte ordföranden skulle vara berättigad till ersättning för expenser, renskrivning och dylika med uppdragets fullgörande förenade utgifter. Ordföranden och ledamöterna skulle därjämte vara berättigade till rese- och traktamentsersättning enligt klass II C respektive II D i allmänna rese-reglementet. För dygn då dagarvode åtnjöttes finge likväl ej beräknas traktamentsersättning.

Stockholm den 22 mars 1938.

Anders Andersson,
Falkenberg.

